

LUMINA.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adresezo de dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelaria episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce continu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) taes'a e 3 fl.; pata la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intiolegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiuniloru se se anticipe.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALA.

Nr. 2133
444 scol.

Tutororu pt. inspectori in districtulu Consistoriului din Aradu.

Meletiu Dreghiciu protopresbiterulu Temisiorii, a compus unu opu: „Despre mesur'a metrica.”

Acést'a mesura, decretata prin articulu da lege 8. din anulu 1874. va fi unic'a in tota tier'a incependu de la 1. ianuariu 1876.

Se necesita deci ca inca de acum, acést'a mesura se se propuna in scólele nóstre.

Spre acestu scopu se recomanda opulu amintitu. Elu costa pentru scoli câte unu esemplariu 3 (trei) cruceri, éra pentru privati 5. cr. unu esemplariu.

Esemplarie de vendutu sunt depuse si la acestu Consistoriu, de asemenea se potu procurá si de la autorulu din Temisior'a.

Aradu, din siedinti'a consistoriala a senatului de scóle, tienuta in 19/31. Decembre 1874.

Andrei Papp, m. p.
Vicariu episcopésca.

PARTE NEOFICIALA.

Cuventare la anulu nou

rostita de membrulu sinodalu, Preasantitulu Eugeniu, Archiepiscopulu Astrahanului, in biseric'a catedrala din Astrahanu, la 1. Ianuariu 1849.

(Din slaviana)

Sórele si-a finitu cursulu seu de unu anu, si acum începe de nou calea sa anuala; de aci are inceputulu seu anulu nou. Dupa numerulu acestoru cursuri solare, numeramu noi anii vietii nóstre. — Unii numai de astadi au inceputu a numerá dilele estimei; de candu sórele pe nou a purcesu pre cararea sa; peste altii a incunjiuratu sórele deja de vreocâteva ori cararea sa; unii au indiumetatitu dilele vietii sale si sórele li sta dreptu deasupra capului, ca vér'a la amiédi; ér unii au ajunsu pana la adunci betranetie si s'au apropiatu de marginea mormentului, intoema ca si sórele candu va se apuna.

Intre sórele care se misca pe cararea sa si calea vietii nóstre este acea deschilnire: sórele resare si apune in tota di'a infrumsetiandu diminéti'a si sér'a — Psal. 64. v. 9. — ér noi, indata ce finim dilele vietii nóstre nu ne mai reintornamu pe pamentulu pe care amu vietuitu. — Indata ce se pogora omulu in mormentu, nu va mai ési de acolo; acél'a nu se mai rétorna la casa sa, nici luva mai cunósce locuinti'a lui.

Noi din di in di mergemu totu mai aprópe catra apusulu vietii nóstre si mai pre urma intramu in mormentulu celu intunecat in care vomu jacea fora resuflare pana la comun'a inviere. Suntu vre-o câteva mii ani de candu sórele resare si apune, si statornicu curge pe calea sa; dar va veni timpulu candu si elu se va intuneca; asia e, elu va peri candu se va prapadi lumea; omulu insa cunósce alu seu apusu séu la inceputulu dileloru sale in fragede tine-rétié, séu in anii juniei, séu in deplin'a virsta, séu in betranetie. Dar câtu de rari suntu aceia carii ajungu adunci betranetie? Póte nu scimu cá partea cea mai mare a ómeniloru móre in anii sei cei tineri? Mai departe, sórele resare ca se luminedie tutororu; elu ésa ca mirele din camer'a sa, elu se bucura ca eróvulu care e gata de cale; resare intr'o parte a ceriului si arunca lumin'a pana in ceialalta parte a ceriului, nici se póte ceva ascunde de arsi'ti'a lui —

Psalmu 18. v. 6. 7. — Dar pentru ce venimu noi in lume? Pentru ce vietuim noi pe pamentu? Ne vomu opri la acést'a intrebare éa e de insemnate, pentru aceea o vomu desfasurá cu mare atentiune.

Preaintieptulu Solomonu astfelu ne invétia: Iubesco pre Ddiu si pazesco poruncile lui. Acést'a e indetoratu totu omulu a face — Eccl. c. 12. v. 13. — Éta acést'a e tient'a de capetenia, pentru care ne nascemu si pentru carea vietuim aici pre pamentu! Éta cu ce trebue mai virtosu se se deprinda omulu ca se se ferésca de reu, si se faca bine! Acést'a e medu'a destinului nostru, pentru care ne amu nascutu de a dou'a éra in numele lui Isusu Cristosu.

Crestinii suntu fii lui Ddiu, carii au inainta sa de sus luminata calea vietii. — Eccl. c. 5. v. 8. — si pentru acea suntu detori se stralucésca cu faptele sale cele bunu intre cei necurati si stricati, precum stralucésca acele corpuri ceresci si luminedia tota lumea; suntu detori se premarésca cu fapte bune pre acél'a, care li-a scosu din intunerecu si li-a impartasitu lumin'a sa cea minunata — I. Petr. c. 2. v. 9. — Cá pentru acea si-revérsa Ddiu preste noi tota grati'a si tota prisosinti'a, ca se inaintamu in virtute Si déca nu suntemu in stare a aratá, cá amu facutu fapte bune, ér din alta parte ne amu folositu neincotatu de binefacérite lui Ddiu: totusi bunatatea lui Ddiu, nu ne osandesce ci ni lungesco dilele vietii si ne trece dintr'unu anu intr'altulu acceptandu ca dóra ne vomu pocai in anulu acést'a care lu-incepemu astadi, si vomu aratá róde, care au resaritu din pocaintia curata. Ci déca si in anulu acést'a vomu remané fóra de róda, atunci dreptulu judecatoriu ne va predá judecati securei, carea ne va taiá pre noi. Avemu despre acést'a o descriére fórté frumósá in pilda evangelicésca despre smochinu. — Luca c. 13. v. 6. 10. — Veniti se ne facemu cunoscuti cu ea.

Óre care omu avea in vi'a sa unu smochinu si mai de multe ori veniá sub elu, dóra ar afá róda, insa smochinulu nu aratá róda: A strigatu pre vieriu si i dice: éta alu treilea anu este, de candu asteptu se rodésca smochinulu acést'a, si nici de cum nu rodéscé. Taie-lu, de ce se steé aci, se cuprinda numai loculu. La acést'a i-a respunsu vieriu: Domne mai lasa-lu si intru acestu anu, pana luvoiu sapá impregiuru si voiu pune gunoiu. Si de va face róda va fi bine, ér de nu, usioru lu-vei taiá la altu anu.

Domnulu viei este Ddiu parintele. Vieriu care póta grige de vie, este fiulu lui Ddiu, unulu nascutu, pre care l'a transmisu Tatalu pre pamentu. Vi'a este imperati'a lui Ddiu intre ómeni, mai simplu: este biseric'a crestina, séu comunitatea credintiosiloru, pre carea o a adunatu fiulu lui Ddiu, a rescumperat'o cu pretiulu sangelui seu si a inusit'o sie. Smochinulu acél'a — suntemu noi, crestinii, medularii bisericéii lui Cristosu. Pre noi pre toti ne a primitu Cristosu in binecuventat'a sa comunitate si ne cresce in sinulu bisericéii sale. Aci ne a spalatu elu cu tain'a santului botezu, revarsandu preste noi de prisositu pre Duchulu seu celu santu. (Titu c. 3. v. 5. 6.) Duchulu luminii si alu adevérulei spre luminedie nóstra; Duchulu tariéi si alu puterii spre intarirea si sántirea nostra in daru. Aci ni impartasiesce elu panea vietii, ca o merinde cerésca pentru sutletulu nostru. Aci trimite preste noi binecuventarile sale. Aci ne mangae si ne intaresce cu dumnediesculu seu cuventu. Aci ni érta peccatele nóstre si aci midilocesce pentru noi la Ddiu prin impacatorea sa jertfa. Cu unu cuventu, aci ni arata cu prisosintia iubirea sa si dice: Ce asi mai potea face viei mole, séu ce am lasatu si n'am facutu ei? (Isaia c. 5. v. 4.)

Fratiloru! Ce vomu respunde noi la intrebarea acést'a, noi smochinulu celu de curundu plantatu in vi'a lui Ddiu? Asia e Ddieule! Tu ni ai facutu bine; ai revarsatu de prisositu grati'a ta preste noi.

Ddiu trimite preste noi intristare si nenorocire pana ce suntemu aici pre pamentu; dar si insasi acést'a intristare ni servesco de dovada, cá Ddiu ne iubesco. Superarilo si nenorocirile care ni le trimite a ne cercetá, suntu in manile lui midilócele, prin care ne

face a cunoște parintese'a sa ingrigire de noi. Ce ar fi din via deca ingrigitori'a mana a vierului nu o ar tunde, nu o ar sapá, si lastarii cei selbatici nu ii-aru taiá? Cu adeveratu s'ar parlogi vi'a aceea si ar incetá de a mai aduce róda. Prin urmare, intristarea si nenorocirea, care providinti'a celui Preainaltu trimite preste noi, este o reala binefacere pentru noi. Si noi, sciindu acésta, debue astfelu se i respundemu: Dómne! Tu tóte ai facutu nóa, smochinulu teu, plantatu in vi'a ta, nu cumva prin acea mai de siguru amu aduce róda buna.

„Si a venitu domnulu viei sub smochinu, a cautatu róda, dar n'a aflatu, apoi a disu vierului: éta alu treilea anu este, de candu vinu sub smochinulu acest'a, cá dóra asi vedé odata róda lui, si nici decum nu afli. Taie-lu, ce se stee aci si se cuprinda numai loculu.“

Anulu alu treilea despre care vorbesc domnulu viei cu reprivintia la noi, arata timpulu in care Domnulu nostru a venitu la noi si a cautatu róda, dar n'a aflatu. — Multi dintre noi numera anulu alu duoadiecelea, alu cincidiecelea, alu sieptediecelea, ér unii póte si alu optdiecelea, de candu ne aflamu in vi'a lui Ddieu, in comunitatea crestina; apoi nici pana astadi inca n'amu adusu in lume róda buna. In tóta di'a, la totu anulu nou vine Domnulu la noi, si cauta róda in vi'a sa, pre carea elu cu atáta grige si silintia o lucra si o grigesce; dar parintés'a sa indelunga rabadare nu afla la noi, róda. Se ivescu câte unadata si flori la noi, care dau buna sperantia; dar si acele curundu se palescu de arsitia deprinderiloru nóstre celor lumesci, séu le frange viforulu nenorociriloru, séu le subróde vermele egoismului nostru. Aude Ddieu, cum ne fagaduimu noi, cá ne vomu indreptá; vede elu bunele nóstre propuse; dar adevarata indreptare — acele fapte bune inca nu le avemu. Noi lasamu indreptarea nóstra din anu, in anu, apoi mai pre urma si in alu 30-lea si in alu 50-lea ba si in alu 70-lea anu, vomu fi toema asia fora de róda, precum amu fostu mai nainte. Nepocainti'a si nemulțumirea nóstra va superá pre Domnulu, si elu tanguinduse asupra nóstra va dice: éta a sieptedeci si septece óra de candu vinu si nici decum nu afli róda. Mani'a Domnului nostru este drepta. Elu se póte hotari in mani'a acea, ca se ne taie, ca pre smochinulu celu neroditoriu. Asia e! in tóta óra póte dice: Taie smochinulu acelu neroditoriu, pentru ce, se cuprinda loculu.

Ci pazitoriulu viei, unieulu fiu alu lui Ddieu, Isusu Cristosu, care s'au pogoritu, ca si din pietri se radice fiii lui Avraamu, din marea sa iubire catra noi se róga lui Ddieu parintele, dicendu: Lasa, cruta pre acestu smochinu neroditoriu inca in anulu acest'a, pana ce voiu mai sapá impregiurulu lui si voiu pune gumoiu; póte cá va fi pe elu róda, ér de nu va fi. atunci lu-poti taiá.

Fratiloru! Darulu lui Ddieu prin midilocirea fiiului seu, s'a induratu a ne induce si in acestu anu nou. Noi nu scimu, óre vietii-vomu ca se ajungemu finea anului, séu vom disparé la diumetate de anu séu va indelungá. Domnulu grati'a sa cu noi spre mai multi ani. Dar toema si acestu nesciutu viitoriu ar trebui se ne descepte din somnulu nepasarii. Si ce alta ar fi potutu indemná pre Ddieu, ca se ne lase in vietia si pana la acestu anu? Pre multi, carii au fostu mai tiberi, mai sanetosi si mai tari decátu noi ii-a seceratu mórtea in anulu acestu trecut, ér pre noi ne a crutiatu. Au dóra suntemu noi mai buni decátu miile si miile acele, care au cadiutu de loviturile ei? Póte s'a induratu Ddieu asupra nóstra pentru faptele nóstre cele drepte, care le amu facutu? — Ba nu fratii mei! Noi si in anulu trecut, amu remasu, pre langa atátea ocazioni, smochinu fora de róda, precum suntemu si acum. Si nimicu alta nu ne a mantuitu de judecat'a acea: Taie pre „acesti neroditori“ fora numai grati'a lui Ddieu, indelunga rabadarea si bunetatea lui. Si óre ce, va face Ddieu cu noi in anulu acest'a care lu-incepemu astadi? Elu érase va revarsá binecuvantarea sa preste noi si se va ingrigi de noi ca unu parinte; elu érase ne va provedé cu gratia si indurarea sa! Si pentru ce va face elu aceea? Pentru, ca se véda óre aratá-vomu — pre langa atátea binefaceri ale lui — celu puciu in anulu acest'a róde de indreptarea nóstra. Ddieu asia dara si-a propusu a cercá bunetatea sa asupra nóstra inducandume la usi'a anului nou. Asia dara fiiulu lui Ddieu s'a rugatu de Ddieu parintele, ca se ni mai daruiasca si anulu acest'a, nu pentru acea, ca se avemu ocaziune timpulu celu de mare pretiu alu chiebtu in petreceri desierte; nu pentru acea, ca se negutitorimu se muncimu si se castiganu; nu pentru acea, ca se slugimu pecatului, indestulindu cupiditatea nóstra de gloria séu de dulcetiuiri; ci pentru acea, ca cu anulu nou se inoimu si vietia nóstra; pentru acea, ca parasindune do tóta notrebneici'a si de amblerca dupa desiertatiuni lumesci, se vietuimu in castitate, in dreptate, in religiositate. (Titu c. 2. v. 12.) Numai si numai pentru acést'a ni prolongesce Ddieu vietia. Anulu acestu nou trebue so fio anulu indreptarii nóstre. Pentru acea, deca pana acum inca n'amu inceputu acestu santu lucru, nu se cade se-lu lasamu mai departe, ci in anulu acestu nou, fora de tóta escusatia, so pasimu la lucru. Deca l'amu inceputu si amu cunoscutu

pucinu resultatu, atunci se induplecamu ingrigirea si silintia in anulu acest'a pre langa indreptarea nóstra si se ni usiuramu sporirea in virtute, ca se nu stamu inaintea lui Ddieu pururea fora de róda.

Vai nóa! deca si acésta indelunga rabadare a lui Ddieu nu ne va întorce la pocaintia! Vai nóa! deca nici in anulu acest'a nu ne vomu indreptá si nu vomu aduce róde bune. Atunci nimicu alta nu ni remane, decátu a ne supune judecatii asupra smochinului neroditoriu: Taie-ii, scóte-ii din radecina, ca se nu cuprinda loculu pe pamentu. Inca mai unu anu, séu inca mai vre'o cátiva ani, apoi va trece timpulu indurarii pentru noi, si va veni di'a dreptei manii a lui Ddieu, care ne va taiá, ca pe nisce neroditori de róda buna si ne va aruncá in foculu celu vecinicu. Cine are urechi, bine se intieléga.

Bucurate june, in teneretiele tale, si inim'a ta fie voioasa in dilele junetiei tale. (Ecles. c. 11. v. 9.) Ci in midiloculu bucuriei tale nu uitá, cá póte man'a taietoriului de piétra, a taiatu lespecea, care in anulu acest'a va acoperi mormentulu teu. Pentru acea fi fora prihana si te indeletnicesce in virtute, se nu te ajunga trist'a sórte a smochinului. Muieri si fete, infrumsetiative cu florile putintieloru vóstre si cu vestminte fumóse si scumpe; ci bagati de séma, ca se nu ve secere inca in anulu acest'a secerea mortii, ca pre unele care n'au vestminte infrumsetiate cu fapte bune; silitive si ve ingrigiti, ca in anulu acest'a se ve infrumsetiati cu fapte care inaintea lui Ddieu santu frumóse si bune. Nu întórceti tóta grigea vóstra spre cea din afara infrumsetiare, spre impletirea perului, spre podóbele si vestmintele cele de mare pretiu, ci cautati se ve imbracati cu vestmentu, alu carui'a frumsetia se cuprindé in umilintia si in pucina vorbire. (I. Petru. c. 3. u. 3. 4.) Dicu: se ve imbracati cu sant'a virtute, carea inaintea lui Ddieu cumpanesce cu multu mai multu, decátu tóte infrumsetiarile vóstre cele pe din afara care curundu se facu nimica.

Voi ómeniloru carii astadi sunteti in virsta perfecta si in depina taria, voi ve radimati pe taria, pe puterea vóstra si vi apromiteti lunga vietia; ci póte fi, cá inca in anulu acest'a e apropiata securea la radecina pomului vietii vóstre. . . . Pentru acea, nu intardiati, ci semenati semintia buna si aduceti róda buna, manecati si semenati, apoi nici in insusi murgitului serii nu dati repaosu mahiloru vóstre in nelucrare, Ecles. c. 11. v. 6. ca se nu esiti cu totul fora de róda inaintea grigitorului de via, carele taie totu pomulu, care nu dá róda buna si-lu arunca in focu.

Voi, carii de aducei betranetie ve ati facutu neputintiosi, voi betraniloru, capetulu vostru e aprópe. Vasulu vostru celu debilu se póte sflamá si la cea mai mica atingere. . . . Pentru acea lucrati pana inca mai este dia; cáci va veni nóptea, candu nime nu póte lucrá. Privindu la voi, se póte dice, cá securea a ajunsu deja la insasi radecina. Pentru acea grabitive intru lucrarea fapteloru bune si cu drépt'a si cu stang'a, ca se nu fiti taiati ca smochinulu celu fora de róda. Si care e dintre voi, care scie de siguru, cá va esi si din anulu acest'a cu vietia? Santulu Apostolu Iacovu dice: ce e vietia omului? — Este aburu, care in pucinu se arata, si dupa acea pere — c. 4. v. 15. — ér dupa cuvintele cantatoriului de psalmi: vietia omului e asemenea firului de érba, care diminéti'a e verde si se trufesce cu florea sa, ér sub séra jace seceratu si palidu — Psalm. 89. u. 6. — Séu nu sciti cá stajerulu adeseori din radecini se restórna la pamentu, ér trestia debila, carea se incovia, remane nevatomata? Noi nu scimu diu'a si óra, in carea va veni la noi Domnulu viei; dar acea scimu din Evangelia, cá pe nesciute va veni, si in acea dia, in carea nici cá l'amu asteptatu; in acea óra candu nici cá amu cugetatu: — Mat. c. 24. v. 42. — 44. — c. 25. v. 13. Marc. c. 13. v. 35. 36. — Trebue deci toti, fora deschilnire de sessu si virsta se facemu fapte bune, ca se nu ne taie mani'a lui Ddieu ca pe smochinulu celu fora de róda.

Ferice si de o suta de ori ferice de acel'a crestinu, care in totu timpulu face bine si totu mai tare inainteadia in faptele bune; care in binefacere in tóta di'a sporesce totu mai bine, si trece dela o perfectia la alt'a, pana ce nu se muta in locasiele ceresci. Intemplete lui acést'a in anulu acest'a, séu mai tardiu, elu póte odihnit dice cu Apostolulu: Eu am avutu mare lupta pe cararea vietii si am ajunsu la margine, dar credinti'a mi-am pazitu; acum me astépta cunun'a dreptatii, care mi-va dá Domnulu, judecatoriulu celu dreptu, la judecat'a cea infricosiatá. — II. Timot. c. 4. u. 7. 8. —

Veniti acum se cademu la creatorulu Universului, la acela, care are in a sa stapanire timpurile si anii, si cu inima cucernica se ceremu, dela elu daru si mila pe intregulu anu. Ti-multiumimu Ddieule, cáci te arati asia indelungu rabadatoriu catra noi peccatosii si n'ai voitu se apuna pentru noi sórele mantuirei, ci ai prolongatu timpulu darului teu si ne ai introdusu in anulu acestu nou, ca se aducemu róda in vi'a ta. Binecuvanta Dómne cu bunetatea ta anulu acestu nou. Inainte de tóte binecuvanta pre Atotpreluminatulu stapanitoriu, Imperatulu si Regele nostru si tóta curtea lui. Binecu-

venta patri'a noastră cea iubita cu dile bune și cu pace, de acum și până în veac! Binecuvântane pre noi pre toți și pre unulu fiescecarele de osebi, ca se potemu fini anulul nou care l'amu început. tare ținendu credința și pazindu curenții a cugetului nostru; asia, dă-ni putere și taria, ca se împlinim poruncile tale și se ne îmbogățim în fapte bune. Binecuvânta cas'a fiescecarui'a, totu satulu, tota cetatea, și totu loculu cu linise și cu norocire; fă ca se fie pretutindene pace, fă, se se întarése și se se glorifice credința creștina; se se îmbrățească faptele cele bune și se se prămarése santulu teu nume acum și purerea și până în veac. Aminu!

Biserica ortodoxa de resaritu.

I.

2) Biserica rusa.

În Rusia biserica prin arhierii presiede în consiliile de instrucțiune a poporului. Multi din laici voiescu, ca se înaltare pre arhierii dela acestu dreptu în instrucțiune, pentru diferite motive. Multi din arhierii chiar voiescu a se retrage, pentru cuventulu, că ocupațiunile administrative ale eparchielor nu li dă timpulu materialu pentru această afacere. Fôia bisericesca „Pravoslavnoe obozrenie“ sustiene contrariulu, fundanduse pre argumentele, că destinațiunea pastorilor este, de a înveti nu numai în biserică, ci în totu loculu; și că sub inspectiunea bisericii dezvoltarea poporului primese unu caracteru mai religiosu și totodata mai propriu pentru civilizațiune. Venindu la form'a acestei inspectiuni, fôia propune ca biserica se-si aiba delegatii sei, carii, fiindu ômeni probati în cunoscintele religioase, ar intruni și cunoscintele pedagogice, necesare la o asemenea inspectiune.

Dupa raportulu oficialu, facutu de Ober-procurorulu bisericii ruse, prin care presinta situațiunea de pre 1873, biserica rusa n'a luat nici o parte activa în cesțiunea greco-bulgara. Desi patriarhi'a de Constantinopolu, precum și Esarchatul bulgaru s'a adresatu cu epistole comunicatorice despre decisiunile, ce a luat un'a în contra alteia, biserica rusa a creidutu, că e mai bine a țiené tacere, și a amená responsurile sale pentru nise timpuri, candu pasiunile iritate se vor domoli, și mintele aprinse se vor potoli, și candu vocea ei va fi audita și dreptu apreciată.

Cu toate aceste biserica rusa n'a remasu cu totu indiferenta la starea de iritațiune și discordie din bisericile greco-bulgare, ci în anul 1873 a venit în ajutorulu lor cu mijloce materiale, trimittendu bisericilor bulgare lipsite 14 ronduri de vestminte preutiesci complete și 6 potire de argintu cu necesarele lor pentru sânta liturgie. Bisericilor serace grece de asemenea li-a harazit 5 ronduri de vestminte și trei potire cu toate ale lor. N'a uitatu de asemenea și pre bisericile din Siria, Montenegro, Ertiegovina și Serbia, daruindu și pentru aceste 10 ronduri de vestminte preutiesci și 4 potire de argintu cu toate necesarele lor. De asemenea s'au espediatu pentru bisericile slavone totu din imperiulu turcu și cârti de servitiu, precum și alte cârti religioase pentru sum'a de aproape 4,200 lei noi.

Înca de pe la anul 1859 fostulu preotu catholicu, D. Overbecu întorenduse la ortodocșia, a cerutu dela s. sinodu alu bisericii ruse printr'o petitiune, subsemnata de 122 membri ai bisericii englese, ca se li se permita, a fundá o biserică sub numirea de: „Biserica ortodoxa de occidentu.“ S. sinodu a însărcinatu cu cercetarea petitiunii pre o comisiune speciala, care se va ocupá cu toate lucrarile relative la o asemenea afacere, precum și cu testulu liturgiei în limb'a latina prezentatu mai pre urma de Overbecu, și care se intituleza: „Lithurgia Missae orthodoxo catholicae occidentalis.“ În 1872 comisiunea mentionata, terminandu-si lucrarile, a prezentatu santulu sinodu rezultatulu privirilor sale.

S. sinodu însă, observandu lucrarile comisiunii, și vedindu, că petitiunii se unescu în totulu cu prescripțiunile bisericii ortodoxe de resaritu, admitu dogmele bisericii ortodoxe și canoanele ei, fora de nici o abatere, esceptandu câteva forme, de ritualu, seu slujbe, primese cererea d-lui Overbecu și a consortilor. Dar fiindcă definitiv'a aprobare a unei asemenea cereri este de competența tuturor bisericilor ortodoxe, s. sinodu în 1873 se adresăza la Intru totu Preasantitul Patriarhu de Constantinopolu, Antimu VI. predecesorulu Patriarhulu actualu, și fundanduse pre testulu unei epistole din 1873 (1) a Preasantitoru Patriarhi ai bisericii ecumenice, catra

(1) Făca o parte din epistol'a mentionata: „Dăca ve uniti cu noi (în dogmele sante ale credinței ortodoxe), atunci se fii în toate cu noi una și nu va fi între noi nici o deosebire. Ce se atinge de ôrcari datine și prescripțiuni bisericesci, apoi unele datine și prescripțiuni în unele locuri și biserici au fostu și sunt schimbate; ci unitatea credinței și a engetarei în dogme romano neschimbata.“

unui din episcopii bisericii anglicane, roga, ca se se aprôbe cererea ortodocșilor occidentali. Respunsulu în această materie încă până la începutulu anului curinte n'a urmatu din partea Patriarhiei.

De asemenea este de importantă cea mai mare mișcare religioasă, facuta sub direcțiunea obatelui Miso, între catholicii numiti vechi. Acestu abate, fiindu vicariu alu egumenulu bisericii s-tei Magdalina din Parisu, încă dela 1872 s'a retrasu de buna voia din funcțiunea sa, și s'a adresatu cu scrisori catra s. sinodu alu bisericii ruse, prin care, manifestandu dorința, de a se reintôrce în sinulu bisericii ecumenice de resaritu, se roga, ca se i-se recunôsca demnitatea de preotu, pentruca cu mai multe mijloce se lucre în Parisu și în tota Franța, spre reedificarea bisericii primitive a celor optu secole dela începutulu erei creștine. Biserica rusa însă în această cesțiune, și în acceptarea soluțiunii din partea bisericii de Constantinopolu, relative la petitiunea lui Overbecu, nu s'a pronunțiatu până acum în cesțiunea scrisorilor lui Miso.

Este demna de tota atentiunea creștinilor, ce voiescu a dá societăților o cultura solida și progresiva, adaugerea unei secțiuni în societatea din Petersburgu a celor, „ce iubescu cultura spirituala a poporului.“ Această societate, fora caracteru oficialu, capatandu-si de presedinte alu ei pre fratele Maiestatii Sale Imperatorului Rusiei, Constantin Nicolaeviu, urmaresce: 1) Apropierea clerulu rusu de persoanele laice, în scopu de a se determiná cu mai multa maturitate cesțiunile atingătoare de biserica ortodoxa. 2) Respandirea în societate a ideilor sanetose despre doctrina bisericii ortodoxe, prin lecturi și publicatiuni atâtu științifice câtu și populare și 3) Intretinerea de relațiuni strinse între biserica rusa și luptătorii pentru ortodocșia în Occidentulu Europei. Si societatea în anulu de pre urma, prin unu comitetu alu seu specialu, s'a pusu în corespundența cu capii catholicilor vechi, esplicandu-li multe din cesțiunile dogmatice și de ritulu alu bisericii ortodoxe, și intretinendu o corespundența neîntreruptă.

Reintorcendu privirile noastre asupra activității interne din biserica rusa, relative la eterodocșii din imperiulu rusu, descoperim, că și aici activitatea ei este încununata cu multu successu. În Rusia după datele statistice religioase, numerulu schismaticilor, cunoscuti la noi cu numirea de lipoveni, se urca la 11,800,000 suflete. Credințele acestor sectanți religioși din Rusia, desși în mare parte se potu considerá ca creștini, multi însă dintre densii au trecut limitile creștinismulu, și cu învetaturile lor au ajunsu unii a avea doctrine anticreștine, alții iudaice, alții doctrine și mai extravagante. (Vedi despre doctrinele, precum și istoria sectanților religioși rusi în opera Preasantitul Melchisedec, episcopulu Dunarei de diosu, „Lipovenismulu.“) Aceste eresii, contrare bisericii și unei chiar societății, nu puteau se nu atraga atentiunea guvernulu și mai alesu a bisericii ruse. Și pentru care scopu încă de acum câțiva ani s'au înființiatu în Rusia institutiuni, care si-au propusu, de a întôrce dela retacire pre frații lor. Astfelu de institutiuni în Rusia sunt: *Misiile* pentru întôrcrea lipovenilor; *Disputele* publice ale ortodocșilor cu lipovenii despre credința, și nise ordine monachale, numite *fratii*. Toate aceste institutiuni în genere de unu caracteru neoficialu, și ajutate de secțiunile misionare ale academiilor de teologia, lucre cu multu devotamentu la întôrcrea celor retaciti. Dupre informațiunile fôiei „Pravoslavnoe obozrenie“ lipovenii, întorsi în anul 1872 la ortodocșie, se urca la numerulu de 2900 suflete între carii doi preoti și două calugăritie, persoane totdeauna de auctoritate și influența între lipoveni.

Activitatea bisericii ruse s'a întinsu și asupra partilor apusene ale imperiulu. Este știutu, că la apusul imperiulu se afla partea de Polonia, anecșata la imperiu. Aici populațiunea, mai alesu polonesa, se țiene de biserica papala, și misionarii rusi și ortodocși au isbutitu, de a întôrce o mare parte de populațiune la ortodocșie, pentru care a și construitu în 1872 și parte din 73 unu numeru de 78 biserici ortodoxe și 8 case de rugățiune, seu unu feliu de biserici provisorii.

De asemenea în provinciile baltice ale imperiulu, unde populațiunea e de origine fina era de religiune protestanta și papala, misionarii au facutu din 146 parochii papale 92 enorii, care se țien de biserica ortodoxa. Și în genere, biserica rusa cu institutiunile și măsurile sale de activitate, nu uita, că are o detoria de împlinitu mai antaiu în respectulu patriei sale, — detoria de a face cu timpulu ca populațiunea imperiulu se fia omodocșa, adeca de aceeași credința.

Biserica rusa nu si-a intatu detoriile sale și în respectulu populațiunii imperiulu de ritulu ortodocșu. Asia în anul precedentu biserica a înființiatu 9059 de școli populare, care numera 228,036 de copii și copile, intretinute la studiu cu cheltuel'a bisericii (1).

(1) Trebuie se șcim, că biserica rusa, neavendu avere nemiscătoare com-pusa din mosii etc. ea dispune de unu fondu colosalu, din venitul carui'a întretiene toate stabilimentele sale de instrucțiune și caritate creștina, resfranta mai alesu asupra familiiloru preotulu de parochia.

De asemenea 200 *biblioteci bisericesti*, infintiate prelunga bisericile parohiale, si administrate de preotii parohiali. Aici, in aceste biblioteci si sub conducerea preotului, fiacare crestinu gasesce cartile necesare la confesiunea ortodoxa, si la priceperea celorlalte continute in dinsele este ajutat de preotul parohiei. Unu altu fenomenu pentru invetiarea poporului in dogmele si adeverurile bisericeii, si mai alesu pentru perfectionarea preotiloru spre acestu scopu, se pote considera si aceea, ce acum a inceputu a se infintia la fiacarea blagocinie, si care se numesce *bibliotec'a circumscriptiunei blagociniule*. Aici fiacarea prootu gasesce opere mai detaiate, relative la invetiarea si misiunea sa pastoralu.

Foi'a eclesiastica rusa, intitulata „Pravoslavnoe obozrenie“ din lun'a lui Martie 1874, ni aduce scirea, din raportulu oficialu Ober-procurorelui bisericeii ruse, „ca principiulu alegerei, introdusu inca de acum cati-va ani de catra unii din episcopii bisericeii ruse, in eparchiile loru respective, si aplicatu la functiunea proiestosiloru si a blagociniloru, a datu rezultatele cele mai multiamitorie“. La care, foi'a mentionata, adauga, de e astfelu dupe afirmarile oficiale, pentru ce acestu principiu nu se aplica, ca o mesura administrativa generala in tote eparchiile?

Biserica ortodoxa romana.

Invitare de prenumeratiune pe anulu 1875 la

„LUMINA“

Fbia bisericeasca, scolastica, literaria si economica, Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Conditunile de prenumeratiune remanu celea din fruntea foii, adeca:

Pentru *Anstro-Ungaria* 6 fl. v. a. la anu, si 3. fl. v. a. pre $\frac{1}{2}$ anu.

Pentru *Romani'a si strainatate*, pre anu 9 fl. v. a. pre $\frac{1}{2}$ anu 4 fl. 50 cr.

Pentru comunele serace, pentru preotii si invetiatorii slabu dotati „Lumina“ se da cu pretiulu de 4 fl. la anu.

Rugamu pre dd. prenumeranti se grabesca cu trimiteru prenumeratiuniloru, insemnandu adresele legibilu precum si post'a ultima. Bani de prenumeratiune sunt de a se adresa la redactiunea „Luminei“ in Aradu prin asemnatiuni postale.

REDACTIUNEA „LUMINEI“.

CONCURSU

2

Se deschide pre vacant'a statiune invetiatorésca, la scól'a confesionala gr. or romana din comun'a Bulza, inspectoratulu Birchisiului, protopresbiteratulu Lipovei, pana la 7 Ianuaru 1875, in care di va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: in bani 123 fl: 78 cr. v. a. bucate 39 meti de cucurudiu, pamentu estravilanu 4 iugere livada (fenatiu) bunu, $\frac{1}{2}$ iugeru gradina intravilana, plina cu pruni si alti pomi nobili, $\frac{1}{2}$ iugeru gradina estravilanu, 10 orgii de lemne din care este a se incaldi si scól'a, si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acést'a statiune, suntu potiti a se presenta in diu'a de alegere la faci'a locului, éra recursule instruate, in intielesulu statutulu organicu a le subterne Inspectorulu de scóle per Kápolnás in Bacamezeu.

Bulza 2 Decem. 1874.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu: Laurentiu Barzu, insp. cerc. de scóle.

CONCURSU

2

Pentru statiunea invetiatorésca de nou infintiatu, gr. or, confesionala romana din Ghirocu, protopresbiteratulu Timisiorii, comitatulu Timisului, se deschide prin acést'a, concursu pana in 7 Ianuaru 1875 s. v. in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele cu acestu postu impreunate sunt: a,) in bani gata 150 fl. v. a. b,) 40 cubule de grâu curatu c,) 10 fl. v. a. pausialu d,) 10 orgii de lemne din care are a se incaldi si scól'a, si cuartiru cu 2 gradini.

Doritorii de a ocupa acést'a statiune au a-si tramite recursule loru — instruate in sensulu statutulu organicu, dinpreuna cu testimoniulu de calificatiune, si adresate comitetulu parochiale — catra Magnificent'a Sa Domnulu Dr. Paulu Vasiciu insp. cerc. de scóle totu odata au a se presenta intr'o dumineca séu serbatóre in biserica pentru canterile bisericesci.

Ghirocu in 1 Decembre 1874.

Comitetulu parochialu,

Cu scirea si invoierea, mea Dr. Vasiciu. Insp. cerc. de scóle.

CONCURSU

1

pentru statiunea invetiatorésca din Ianosda, care in urmarea hotaririi venerabilulu consistoriu dto 12. Decembre a. c. Nr. 611. sc. e a se deplini.

Emolumintele anuale sunt: in bani 115 fl. v. a. in naturale 15 cubule grau, 15 cubule cucurudiu, 5 orgii de lemne a invetiatoriului, 5 orgii pentru scóla, 6 jugere de pamentu, gradina, si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acestu postu suntu avisati recursurile loru cu documentele necesarii, adresate comitetulu parochialu din Ianosda, a le trimite subscriului in Tulc'a pana in 19. Ianuarie 1875 candu va fi si alegerea.

Ianosda, 20. Decembre 1874.

Comitetulu parochialu,

in contielegere cu Moise Porumbu, insp. cerc. de scóle.

Nr. 95 insp.

CONCURSU

2

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a Paniova in inspectoratulu Chiseteului protteratulu Hasiasiului se deschide a dou'a óra concursu pana 29 Decemvre a. c. st. v. in care diu se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: a,) in bani gata 130 fl. v. a. b,) in naturale 15 meti grâu 15 cucurudiu c,) doue jugere de livada pentru fenu d,) 9 orgii de lemne din care se va incaldi si scól'a e,) gradina $\frac{1}{2}$ iugeru pentru legumi f,) si cuartiru liberu.

Cei ce dorescu a ocupa acestu postu invetiatorescu se aviseza recursurile loru instruate dupe intielesulu coloru preacrise, si adresate comitetulu parochialu a le subterne inspectorulu Georgiu Petroviciu in Budintiu post'a ultima Chiseteu si de va sci recurentele ceti germanesce si magiariesce precum si a vorbi germanesce, va capeta prelunga emolumintele susu insemnate inca 10 fl. v. a. dela arendatorulu Hermanu Clainu pana va fi densulu in comuna.

Paniova 8 Decemvre 1874.

Comitetulu parochialu:

In contielegere cu mine Georgiu Petroviciu m. p. inspectorulu cercualu scolaru

Concursu.

3

Pentru deplinirea aloru doue capelanie vacante in Belintiu, se escria concursu pana la 29 l. c. stilulu vechiu, in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt:

a) la capelan'ia protterala: 16 lantie de pamentu, birulu, câte o mesura de cucuruzu, si stol'a indatinata dela 190 de case;

b) la cealalta capelan'ia: 10 lantie de pamentu, $\frac{1}{3}$ din biru si din stola dela 210 de case.

Doritorii de a ocupa vre unulu din aceste posturi, suntu avisati recursule loru, instruite conformu §-lui 13 din statutulu organicu, si adresate sinodulu parochialu gr. or. din Belintiu, pana la susprefiptulu terminu, a le asterne parintelui protopopu tractualu Georgiu Cratiunescu, in Belintiu, post'a ultima Kiszetó.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu mine Georgiu Cratiunescu protopopulu tractualu.